

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΕΩΣ 407 /1991

ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤ.

0591/92

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ Β'

Συνεδρίαση της 4 Ιουνίου 1991

Σύνθεση : Πρόεδρος : Δημ.Παπανικολάου, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.
----- Σύμβουλοι : Β.Ρεντζεπέρης, Δ.Διαμαντόπουλος,
Π.Κυριαζής, Ν.Ρήγας, Κ.Παπακώστας,
Β.Παπαχρήστου, Γ.Παπασωτηρίου, Σοφός.
Πάρεδροι : Χ.Τσεκούρας, Γ.Κατράνης, Φ.Γεωργακόπουλος,
Κ.Καποτάς.
Εισηγητής : Φωκ.Γεωργακόπουλος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος : 1063198/2622/Β0011/1990 11ης Διευθύνσεως
Εθνικών Κληροδοτημάτων του Υπουργείου Οικονομικών.

Περίληψη Ερωτήματος : Εάν έχει συμπληρωθεί η παραγραφή της αξιώ-
σεως προς καταλογισμόν εις βάρος των διοικητών και διαχειριστών
του κοινωφελούς ιδρύματος "Ορφανοτροφείο Αρρένων Γεωργίου και
Αικατερίνης Χατζηκώστα" ζημίας που προεκλήθη εκ πράξεων και
παραλείψεών τους κατά την ενάσκηση της διοικήσεώς τους.

Επι του ερωτήματος αυτού το Νομικό Συμβούλιο του
Κράτους εγνωμοδότησεν ως ακολούθως:

Ι. Κατά το άρθρο 104 παρ. 2 του ΑΝ 2039/39 οι διατάξεις
των άρθρων 32, 33 και 82 του ιδίου νόμου, έχουν εφαρμογή και επί
των διοικητών και διαχειριστών των κατά τα άρθρα 95 παρ. 1, 96
παρ. 1 και 97 παρ. 2 ιδρυμάτων κλη και περιουσιών (ήτοι

κοινωνικών ιδρυμάτων αυτοτελών, υποτελών ή υφ' οιονδήποτε τύπο νομικού προσώπου λειτουργούντων καθώς και κεφαλαίων αυτοτελούς διαχειρίσεως).

Το άρθρο 32 παρ. 1 ΑΝ 2039/39 στο οποίο παραπέμπει η ανωτέρω διάταξη και που εφαρμόζεται αναλόγως επί των διοικητών και διαχειριστών των ανωτέρω ιδρυμάτων, έχει ως εξής:

" Ο Υπουργός των Οικονομικών λαμβάνων γνώσιν της διαχειρίσεως καταλογίζει εις βάρος του εκκαθαριστού, υπ αποκλεισμένης και της ποινικής διώξεως αυτού, πέραν απελευθεύσαν προφανώς εις την περιουσίαν εκ δόλου ή βαρείας αμελείας ή εκ διαχειρίσεως και διαθέσεως της περιουσίας παρά τας διατάξεις του παρόντος νόμου ζημίαν, εντόκως, επί τω τόκω υπερημερίας, υπολογιζομένω αφ' ης ως εκ της πράξεως ή παραλείψεως επήλθεν η ζημία εφαρμοζομένων κατά λοιπά αναλόγως των διατάξεων του εδαφ. 2 του άρθρου 26 και από 3/17 Ιουλίου 1933 Διατάγματος "περί κωδικοποιήσεως των περί οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου ισχυουσών διατάξεων". Ο καταλογισμός γίνεται δι'ηττιολογημένης πράξεως του Υπουργού των Οικονομικών, κοινοποιουμένης εις τον εκκαθαριστήν κατά τας διατάξεις της Πολιτ. Δικονομίας. Εν παραλείψει του εκκαθαριστού προς υποβολήν λογαροσίας, μετά προηγουμένην προς τούτο πρόσκλησιν, τα ποσόν της ζημίας εξακριβούται δι' ελέγχου, διατασσομένου υπό του Υπουργού των Οικονομικών ή εκ παντός άλλου υφαιχείου και καταλογίζεται εις τον εκκαθαριστήν δι' ομοίαν πράξεως του Υπουργού των Οικονομικών".

Περαιτέρω με τις παρ. 2,3 και 4 του ιδίου άρθρου
καθορίζονται οι λεπτομέρειες της διαδικασίας εκδόσεως της πράξεως
καταλογισμού. Θεσπίζεται η δυνατότης ασκήσεως εφέσεως κατ'αυτής
ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τέλος προβλέπεται η βεβαίωση
και εισπραξη του καταλογισθέντος ποσού κατά τις διατάξεις περί
εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

II. Η ανωτέρω διάταξη συνιστά ειδικότερη ρύθμιση της
εκ των άρθρων 68 και 714 του ΑΚ απορραυσης ευθύνης των
διοικούντων νομικά πρόσωπα έναντι των προσώπων τούτων (περί της
ευθύνης των οποίων κατά τον ΑΚ ιδ.Σημαντήρα,Γεν.Αρχ.παρ.
466,Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, ΑΚ, αρθρ.68 παρ. 2) ένεκα πράξεων ή
παραλείψεων οφειλομένων σε πταίσμα τους, κατά την ενάσκηση των
εκ της σχέσεως που τους συνδέει προς το νομικό πρόσωπο,
καθηκόντων και υποχρεώσεων.

Η εκ της διατάξεως του άρθρου 32 του ΑΝ 2039/1939
υποχρέωση προς αποκατάσταση της ζημίας, υφίσταται εάν η πράξη ή
παραλείψη του διοικούντος το ίδρυμα οργάνου οφείλεται σε δόλο ή
βαρεία αμέλειά του ή σε διαχείριση και διάθεση της περιουσίας
του κατά παράβαση των διατάξεων του ιδίου νόμου, γεννάται δε από
του χρονικού σημείου κατά το οποίον η πράξη ή παραλείψη
προεκάλεσε ή άρχισε να προκαλεί την αποκαταστατέα ζημία.

Δεδομένου ότι ούτε από τις διατάξεις περί νομικών προσώπων του
Αστικού Κώδικος, ούτε από τις διατάξεις περί εντολής αυτού, οι
οποίες εφαρμόζονται αναλόγως επί των οργάνων διοικήσεως, των
νομικών προσώπων, ούτε από τις διατάξεις του ΑΝ 2039/1939
ορίζεται διαφορεώς, ο χρόνος παραγραφής της αξιώσεως προς
αποκατάσταση της ζημίας των διοικούντων κοινωφελή ιδρύματα κλπ,

συμπληρώνεται κατ'άρθρον 249 ΑΚ, δια της παρελεύσεως 20ετίας από τότε που εγεννήθη και κατέστη δυνατή η δίκαστική της επιδίωξη (πρβλ. Ολ.ΑΠ 824/77 ΝοΒ 26.672).

III. Εν προκειμένω στα υφιστάμενα στο φάκελλο στοιχεία, ήτοι την από 9.2.1983 έκθεση των επιθεωρητών Εθνικών Κληροδοτημάτων Γ.Καπονικολού και Ν.Παναγόπουλου και τη χωρίς ημερομηνία συμπληρωματική έκθεση των ιδίων, αναφέρονται τα εξής:

Α. Κατά το έτος 1923 περιήλθαν στο ίδρυμα "Όρφανοτροφείο Αρρένων Γεωργ. και Αικατ. Χατζηκωνσταντά" εκ κληρονομίας τα 2/3 εξ αδιαιρέτου ενός ακινήτου κειμένου στη θέση "Κοπανά" εκτάσεως 400 περίπου στρεμμάτων.

Από την έκταση αυτή τμήμα συνολικής επιφανείας 136,249 στρεμμάτων καταλήφθη αυθαίρετως από αγνώστους μέχρι του έτους 1945, τμήμα δε 55 στρεμμάτων καταλήφθη αυθαίρετως από αγνώστους κατά το έτος 1928. Η κατά το έτος 1983 αξία της καταληφθείσης εκτάσεως του ιδρύματος (191,249 στρεμμ.Χ2/3) ανήρχετο σε 635.000.000 δραχμές.

Από την υπόλοιπη έκταση 95,377 στρεμμάτων του αρχικού ακινήτου που είχε απομείνει υπό την κατοχή του ιδρύματος, έκταση 63,977 στρεμμάτων αξίας 215.000.000 κατά το έτος 1983 καταλήφθη αυθαίρετως από τρίτους μέχρι του έτους 1955.

Β. Το έτος 1975 κατά την μεταφορά του εξοπλισμού του ανήκοντος στην κυριότητα του ιδρύματος ξενοδοχείου "Αγαμέμνων" απωλέσθησαν έπιπλα και σκεύη αξίας 439.500 δραχμών.

IV. Από τα εκτεθέντα προκύπτει ότι :

A. Η τυχόν αξίωση προς καταλογισμόν κατά τις προεκτεθείσες διατάξεις των μελών του διοικητικού συμβουλίου του ως άνω ιδρύματος για τη ζημία που προεκλήθη κατά το έτος 1975 εκ της απώλειας κινητών περιουσιακών στοιχείων του αυτού, δεν έχει υποπέσει στην εικοσαετή παραγραφή.

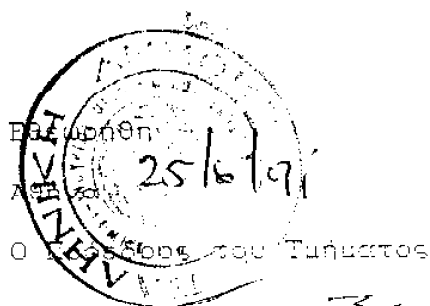
B. Περὶ της παραγραφῆς ἢ μη τῆς αξιώσεως προς καταλογισμόν ^{ἐκ} για τη ζημία που προεκλήθη εκ των αναγομένων στη διοίκηση και διαχείριση του κτήματος Κοπανά πράξεων και παραλείψεων της διοικήσεως του ιδρύματος δεν δύναται να δοθεί, επί τη βάσει των υφισταμένων στοιχείων, βεβαία και ασφαλής απάντηση.

Κρίσιμο στοιχείο προς έναρξη του χρόνου της παραγραφῆς των κατά της διοικήσεως του ιδρύματος αξιώσεως δεν είναι ο χρόνος καταλήψεως από τρίτους της ακίνητης περιουσίας του περί του οποίου χρόνου και μόνον γίνεται αναφορά στα υφιστάμενα στοιχεία, ἀλλ' ο χρόνος κατά τον οποίον η κυριότης της περιουσίας αυτής απωλέσθη οριστικῶς για το ίδρυμα είτε διότι οι κάτοχοι απέκτησαν κυριότητα ἐπ'αυτῆς δια χρησικτησίας είτε διότι παρήλθεν ο χρόνος παραγραφῆς της διεκδικητικῆς αγωγῆς λόγω παρόδου ἀπράκτου 30ετίας κατὰ το προεσχύσαν οἰκαιο ἢ εικοσαετίας ὑπό τον ΑΚ.

Τούτο δε διότι μόνον ἀπὸ της οριστικῆς απώλειας της κυριότητος του πράγματος ἢ αμελής, δολία ἢ κατὰ παράβαση των διατάξεων τοῦ ΑΝ 2039/39 διαχείριση, ἀποδίδει ἐπιζήμιες συνέπειες εἰς ὅτι ἀφορὰ τὴν αξία του πράγματος καὶ ἐπέρχεται ἡ συναφῆς περιουσιακῆ ζημία καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπὸ του χρονικοῦ τούτου

σημείου άρχεται η διαδρομή του χρόνου της παραγραφής, εφόσον
έκτοτε γεννάται κατ'άρθρον 251 ΑΚ η προς απακατάσταση της
προκληθείσης ζημίας αξίωση του ιδρύματος και καθίσταται δυνατή η
επιδίωξη της κατά των οργάνων διοικήσεως αυτού, εν συνδρομή και
των λοιπών προς τούτο νομίμων προϋποθέσεων.

Κατά συνέπειαν μόνον μετά προηγουμένη διαπίστωση και
προσδιορισμό των κατά τα ανωτέρω κρισίμων χρονικών σημείων
δύναται να διαγνωσθεί η πάροδος ή μη του χρόνου παραγραφής στις
εκτιθέμενες στο ιστορικόν του ερωτήματος περιπτώσεις.

Δημ. Παπανικολάου

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ

Ο Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Γιωκ. Π. Ρεωγοακόπουλος